

Turaaqtakhaat Pinirluktuttitiniq, Inuglugijauniq, unalu Aanniqtittijuq Havagvingmi – Kajumiktuq Maliktakhaq Havaktittijunut Nunavut iluani

Maliktaghat maligaliqiniqmut
inuuhigattiarriqimullu ikayuutit

QAYAGILUHI:

Una titiraq mighaaguuqtuq inuunialattiniqmik pimmaqluktittiniqmiku havakvingnit. Hapkua naunaitkutata ihumaalungnautilaaqtut ayuqnaramik unipkaanguyut. Aghuuqhuhi ilingnik qanuq parnaihimaluhi ihumaqattiaqtumik. Itqaumagiquyaffi qanuq munariyauyumayutit hapkua taiguaqtaarumik. **Resources for support can be found on the Law Society of Nunavut website: lawsociety.nu.ca/en/prevention-harassment.**

Hunaujut maligautit maliguarutillu munarivagaat havagvingmi pinirluktittujut, inuglugijauniq aanniqtittinahuarnirlu?

- Una *Aanniaqtailinirnut Maligaq*, RSNWT (Nu) 1988 C s-1
- Una *Havaatigut Aanniqtailinahuarniq Maliguarutit*, Nu Maliguarut 003/2016
- Una *Inungnut Pijunnautingit Maligaq*, S Nu 2003 c.12

Hunaugami Havagvingmi Pinirluktittiniq?

Havagvik pinirluktittiniq tukiliutaujuq maligautigut ihuuluutaujuq kiuhimajut uuminngaluuniit ilitquhiutaujuq havagvik iluani ilihimajaujuq, ilihimajakhaujuq, tunngahunnganngittuq, taimaa kamaqaqhunilu inuuhirnut uuminngaluuniit hivuuranaqhuni havaktinut. Iqihulinaqtuq uqaqtut hamnaujut pivallaqtuq uuminngaluuniit iqihulipkaqtuq, mamianaqtuq, uuminngaluuniit ihumaaluktittijuuq. Qautamaat, amihuuvaktut qanurilingajauvakhutik, kihimi atauhiinnaq qanurilingajaujuq taimaa ulurianaqhilaqtuq pinirluktittijuuq. Pinirluktittijuuq ilagilaqtuq, kihimi iniqhimaittuq:

- inuglugijauniq
- kamagijauniq
- pingulattijuuq uqaqhutik, mitaaqtut uuminngaluuniit idjuaqtuq
- avaliingaaqtittijuuq inungnut

- ahiruijaut inuup havaangit
- ahiruinahuaqtangit inuup nanminiqutingit
- nanguttijuuq uuminngaluuniit uqaruhuqtut
- akiniarvigijaa inungnut ilagijaujuq uvunga unnirluutijuuq uuminngaluuniit qimilruqtaat malikhugu pinirlukhimajuuq atuagaq

Ilangit qanurittuuvlutik haffumani pinirlukhimanit ilagijaat:

- **Nuliarahuaqtuq pinirluktittijuuq:** ilagijaat ihuittumik uqaqtut, idjuaqhijuuq, timingnut kahakhimajuuq, tunihinahuarniq, uuminngaluuniit pivikhainit nuliarahuarnirnut ilitquhiita havagvik iluani. Una ilaliutijangit huljukhat aulattittijaat kitunuliqaak inungnut, uuminngaluuniit angmaumajaujuq havagvingmi. Una ilaliutauvlunilu kanngunaqtittijuuq uqaqhimajut uuminngaluuniit ilitquhiit kinavlutik.
- **Ihuitpiaqtumik pinirluktittiniq:** pinirluktittiniq turaaqtujuq hapummijaujut inuup ilitquhiita, haffuminngatut, humiutaujut, uvinia, angujuqqaangit, humiutaujuq, nunamiutaujut, ukpiruhuutingit, angaadjungninga, ukiunga, timingnut ajuqhautiningit, angutaugumik arnaugumigluuniit, inuup ilitquhiita, angutip arnaugumi naunaiqhijamaat, uqaqhimajaa, katuhiqhijamajuuq, ilagiiit ilitquhiita, hingaijarniq, uuminngaluuniit maligautigut maniliuqhijamajuuq uuminngaluuniit ukpiqtangit haffumani nakuurutijaat pijumajaujuq. Qanuriliuqtaunngittuq humiliqaak inuk ihumagijaujuq pinirlugiami; qanuq ihumagijaujuq humiliqaak pinirlungniq ittuq.

Havagvik pinirlungniq ittuq pilaaqtuq:

- havagvingmi havakhuni;
- ukunanngat havaktit unalu havaaqanngittut havkhimatillutik, haffumani ikajuqtaujumajuq uuminngaluuniit havaaqatut; uuminngalu
- havagviup hilataani unalu havanngillaktillutik, kihiani katilviujut havaanut. Haffuminngatut, una haallititqunut quviahuutigijangit uuminngaluuniit havakhtuk katimajunut.

Pivigilaqqat aulattinnirnut ihumaliuqtut taimaa havagvik pinirlukhimajaujuq?

Ajurnanngittumik hulijakhaujut ukunanngat havaktittijut uuminngaluuniit atanngujaujuq ilagijaujut ubluq tamaat munaqtiujuq havaktunullu uuminngaluuniit havaktit havagviillu ihumagijaunngittuq pinirlungniq. Haffuminngatut qanurilingajauningit hulijakhanut ukunanngat munaqtiuningit ilagijaujut kihimi iniqhimaittut:

- havaanut hulijakhainit
- havaanut ihivriuqhijut uuminngaluuniit qimilruqtakhainit
- kivgaqtuijut munaqhainirnut, uqaqhimajangit uuminngaluuniit kiutquijangit
- havagviit qimilurningit
- pilimmakhaivlutik uuminngaluuniit akhuuqtaujut havagviit atuagait unalu hulijakhainit
- ihuarhaidjutinahuarut

Ilangit hulijakhainit, hivunikhamut pamiqtauningit hulijakhaq, kiugiaqaqtangit atanngujaq uuminngaluuniit atanngujaujuq akhuuqhuni ilaliutigiami ihumagijakhaat akhuuqpiarningit, kihimi ihumagijaunngittuq pinirlungniq. Kihiani, tahapkuat hulijakhaujut ilagijauvlutik pinirlukpiaqtuq uuminngaluuniit inuglugijaunig ilaliutigangit, taimaa ihumagijaulaaqtuq pinirlungniq. Haffuminngatut atanngujaunig ihumaliuqtut taimaa ihumagijaulaaqtut pinirlungniq ilagijaujuq:

- iqhulaaqtuq uvunga uuminngaluuniit idjuaqhijuq havaktinut
- uqaqtangit havaktit ihuittumik uuminngaluuniit inuglugijumik atingit
- ilihimagaluaqhuniuk pinirluutigivlugu havakti

Hunaungmat munarijakaat havaktittijug?

Havaktittijug munarijakaat pidjarikhinahuarlugillu inuuttiarnirnut aanniqtailinahuarlugillu havaktinigit hivuuranangittumik ilaliutinahuarlugillu hivuuranaittumik unalu inuuttiarnirnut havagvik. Havaktittijug pigiaqaqtut:

- aulapkarlugillu pinirlungnaittumik atuagaq tutqittiaqtumiglu tuhagakhaanit hivunikhaanut kiugianganu pinirlungniq;
- ilihautilugit atanirjuangat unalu atanngujait nalunaiqhimalugillu hup ilitquhingit ihumagijakaat pinirlungniq havagvik iluani qanuq malikhimaniarlugillu piliriakhaq malikhimajakaat haffumani pinirlungniq atuagaq;
- ikajuqhimalugit tamaat havaktit titiraqhimalugit qanurilingajaujut pinirlungniq uvunga atanirjuangat, atanngujug uvungaluuniit Havaktulijit taimaa ihuaqtumik turaarviugiami;
- pidjarikhimalugit piliriakhaq hapummilugit havakti ihuiluutauiqtut, nutqaqtittilugit taamna pinirlungniq pilimmakhailugillu nalaumattiaqtumik inikhautikhait uukuutikhangit uuminngaluuniit ihuaqtumik hulijakhaanit;
- aturnahuarlugit tamaat ajurnaittumik abluvikhait hapumminahuarlugit pinirlungniq katilviuhimajuq havagvingmi uuminngaluuniit havaktinut havaanut, ilagilugillu:
 - qanurilingajaujuq puqtuhilaaqtuq havagvik iluani havakhtuk ikaarnigit;
 - qanurilingajaujut itquumajut ukunanngat havaktit unalu havannngittunut hamna havakti ilagiinnaqtangit havaaqaqtut (haffuminngatut havaalik, pulaaqtuq, niuviqtuq); unalu
 - qanurilingajaujut hulivlutik hilataani havagvingnut unalu havannngillakhtuk, kihimi katilviujut havaktit havaanut (haffuminngatut haalatiqhtuk hulilukaqtut uuminngaluuniit katimatillutik).
- pidjarikhimalugit atanngujait unalu atanirjuangat:
 - uqariqhimalugit qanurilingajaugumik uuminngaluuniit ilittuqhimanngittuq qanurilingajaujunut haffumani pinirlungniq qilamtuqtumik havaktittijug (uuminngaluuniit inungnut nalunaiqtauhimajuq iluani pinirlungniq atuagaq tunijaujukhaq titiraqtauhimajuq unnirluutijaat);
 - uqariqhimalugit hamna iniriqhimalujuq titiqqait uumani pinirlungniq unnirluutaujut ihuarijamingnit;
 - ikajuqhimalugu havaktittijug pidjarikhijumik hamna havaktit titiraqtauhimajaat unnirluutijamingnit uuminngaluuniit ilauqatauhimajunut unnirluutigijaat qimilruqtauhimajut hapummijaujut uvannngat ihuinaarninga unalu pinguujaunahuaruq;
 - ikajuqhimalugit ilaliutilugit havaktit itiqtirviik kiugiaqaqtut uvannngat titiraqtauhimajut haffumani pinirlukhimanuq unnirluutaujuq uuminngaluuniit qimilruqtauhimajut.

Havaktittijug ihuittumik uuminngaluuniit pittailinahuarlugit havaktit tignahuarlugit maligautigut pijunnautingit, unalu pigiaqaqtut tamaat titiraqtauhimajut unnirluutaujut qajangnaqtumik, maliglugillu ihuaqhariqhimalujut pivallianikhat.

Nautkaihimajuq havagvik atuagaq uvannngat pinirlungniq unalu inuglugijaujunut

Nautkainahuaangat havagvik atuagaq haffumani pinirlungnirnut unalu inuglugijaujunut, havaktittijug uqarvigilaaqtaat havaktittijug Atauttimut Inuuttiarnirnut unalu Qajagijauq Katimajiralaq (piqarniqqat havagvik iluani) titirainarluniuk hamna pinirlungniq atuagaq ihumaliurahuariami nalaumattiaqtumik piliriakhat.

Una *Havaatigut Aanniqtailinahuaruq Maligautit Maligag 003/2016 Ilainnaa 34(4) unalu 34(5)* kiugiaqaqtangit havagvik atuagaq uvani pinirlungnirnut ilagijakaat malikhimalugit ilulujut :

- tukilutaat haffumani pinirlungniq maliinnaqtangit ukunanngat maligag
- uqariqhimalujuq tamaat havaktit pinirlungnaittumik havakhimajukhaq
- malikhimainnarlugit hamna havaktittijug taimaa ajurnannngittumik akhuuriaqaqtuq havaktit pinirlungnaittumik havaaqaqtukhaq
- malikhimajakaat hamna havaktittijug nalaumattiaqtumik hulijakhaajuq inuuttiarnaqtumik inungnut apiqquutigijaat havakti uvannngat pinirlungnirnut
- tutqiqhimattiarluniuk qanurli hamna pinirlungniq unnirluutigijaujut nalunaiqtaugiaqaqtuq uvunga havaktittijunut
- uqarqhimalujuq hamna havaktittijug uqarqakhaunngittuq atiita unnirluutijug uuminngaluuniit pinirluktittijug qanurilingajaujunut unnirluutaujuq inungnut kihiani uqariurumiluuniit:
 - pijumajukpat hulijakhaajunit haffumani qimilruqtaujuq unnirluutaunirnut uuminngaluuniit nalaumattiaqtumik hulijakhaajuq ihumagilugu unnirluutauniq, uuminngaluuniit
 - kiugiaqaqtangit maligautigut
- tukilutaanit haffumani piliriakhanut hamna havaktittijug maliktakhaat nalunaiqhimalujakaat unnirluutaujuq kiuvinuut qimilruqtaujunut; unalu
- uqarqhimalujuq hamna havaktittijug pimmarluktittinirnut atuagaq ihuilitigijakhaunngittuq pittailinahuarlugu una unnirluutigijaat uvannngat hulivikhaanit aallat maligautaanit pijunnautingit.

Atuagait nalunaiqhimalujakaat havaktit ihuinaarutijakhaunngittuq unnirluutaujut tunijakhaat nakuujumik ukpiqtaujuq, taimaa kiuhimaittumik nanihimannngitkaluaqhugu pimmarlungniq.

Havaktittijug tautukhimajukhat qulaanut maligautigut kiuviikhainit haffumani pimmarlungnirnut atuagait pidjarikhinahuarlugit havagvik inuuttiarnaqtumik, hivuuranaittumik ihumagiinnarlugillu tamainnut havaktinut. Havaktittijug angmaunainnaqtakhaat atuagait tamainnut havaktinut. Havaktittijug qimilruinnaqtakhaat atuagait qautamaat ihumaliurianganu humiklikiaq nutaanngutqirugilluuniit/numiktigiarlugilluuniit pigiaqaqtut.

Takulugu Ilaliutinga A pg. 8 aadjiugarnik ihuaqhaut haffumani atuagaq havagvingmi pimmarluktittinirnut unalu inuglugijakhaunngittuq. Havaktittijug nuktirihimainnaqtakhaat atuagait maligiami aulattittinirnut ilaliutainit haffumani havagvingnit.

Hunaugami Havagvingmi Pimmarluktittiniq?

Havagvingmi pimmarluktittiniq hamnaujuq kamanarniq, pingujarniq, uuminngaluuniit ningarahuarniq inungnut taimaa aanniqtittijuuq. Hamnaujuq pimmarluktittiniq havagvingmi ilitquhiita ilagijaujut, kihimi iniqhimaittut imaatut:

- timingnut uuminngaluuniit uqamillijut ningahuaruarniq uuminngaluuniit aanniqtittijuuq ilagijaulaaqtut:
 - pingujaa
 - taadjaqtaa
 - tatijaa
 - tukkaqtaa
 - ihuitpiaqtumik timingnut qaglijuummiqtuuq uuminngaluuniit kahakhimajaa
- pingunahuaqtaa ilitquhianut haffuminngatut:
 - algangnut hajuktittiniq
 - ahiruijuq piqutaanit
 - hunavalungnit iqqaqtut
 - inuglugijajumik uuminngaluuniit ihuitpiaqtumik uqamillijut
 - uqaqhutik uuminngaluuniit titiraqhutik pingunahuarniq taimaa ihuittumik inuglugijajumik, uqamillittut,
 - umanalungniq
 - huuplikiaq tautungnaqtumik inikkut aannirahuaqtuuq

Havagvingmi pimmarluktittinirnut iniqhimaittuq aulapkailuni uvungat havaktit. Havagvik pimmarluktittinirnut ilagijaulaaqtuuq ilitquhirnut uuminngaluuniit qanuriliuqtaunahuaqtuuq ilagijaat nanminirijaanit uuminngaluuniit aimavingnit naunaiqtauhimajuq uvunga havagvingmi. Haffuminngatut, hamna havaktittijuuq qaujimajaat taamna havakti munaqhiinnaqtuuq ukuninngat ilagiiktunut pimmarluktittijunut (aimavingmi pimmarluktittinirnut) aimavingmi, taimaa ilitturnaqhuni qajagijajukhaq pimmarluktittijuuq aannirahuaqtaa havakti havakhuni, una havaktittijuuq ablurvikhaliuqtukhaq hapumminahuarlugit havaktit.

Hunaungmat munarijakaat havaktittijug?

Havagvik pimmarluktittinirnut Nunavut iluani turaarviugiaqaqtuq ukunanngat *Aanniqtailinirnut Maligaaq*, RSNWT (Nu) 1988 C s-1 unalu *Havaatigut Aanniqtailinahuarniq Maliguarutit* Maliguarut 003/2016. Havaktittijugavit, ilvit munarijakhatit:

- ihivriurlugit qajagijaniq havagvingmi pimmarlungnirnut puqtuhilaaqtuq humiliqaak havagvingmi taimaa ihivriuqtauffaariaqaqhunilu qajagijainirnut qautamaat.
- pidjarikhihimajakaat havaktit naunaiqtaugiaqaqtut ilitquhirnut qanurlu hivuuranaiqtailinahuarlugit pimmarlungnigut;
 - Haffuminngatut, taamna havakti niurigaulaaqtuq hanmijaa inuk ilitquhiqaqtumik pimmarlungnirnut, taimaa timingnut aanniqtittinahuaqtaa havaktilluni, taamna havaktittijug ilaliutijakaat nanmirijaanit nalunaitkutaq taamna inuk havaktinut.
- ilagijaujuq nalaumattiaqtumik piliriakhangit uqaqtakhaajut qilanaaqtukkuurningit unalu kamagijaujut pinirlungnirnut.
- aullaqtiqhimalugit tamaat ajurnaittumik ablurvikhangit pimmarluktaitinahuarlugit (ilagijaujuq aimavingmi pimmarluktittinirnut) katilviuhimajut uvunga havagvingmi uuminngaluuniit havakti'p havaanut, ilagijaujuq:
 - qanurilingajaujuq puqtuhilaaqtuq havagvik iluani havakhutik ikaarnigut;
 - qanurilingajaujut itquumajut ukunanngat havaktit unalu havanngittunut hamna havakti ilagiinnaqtangit havaaqaqhutik (haffuminngatut havaalik, pulaaqtuq, niuviqtuq); unalu
 - qanurilingajaujut hulivlutik hilataani havagvingnut unalu havanngillakhutik, kihimi katilviujut havaktit havaanut (haffuminngatut haalatiqhutik hulilukaaqtut uuminngaluuniit katimatillutik).
- pidjarikhihimalugit havaktit ilihaqtauhimajut haffumani piliriakhanut uvani havagvik pimmarluktittinirnut atuagaq, piqarniqqat, ilagijaattauq qanuq uqariiluniuk pimmarluktittinirnut, hivajarlugillu PILIHIMAT upautihimajaat qanurilinganingit.

Havaktittijut ihuittumik pijukhaajut pittailinahuarlugilluuniit havaktit hivunigijakhaunngittut maligautinut pijunnautingit, kihimi unnirluutauhimajut qajagilluaqhimajakaat, malikhimalugit iniriqhimajut piliriakhat.

Nautkaihimajangit atuagaq havagvingmi pimmarluktittijunut

Una maligautinga kiugiaqaqtangit havaktittijunut pivalliajukhaq unalu **pilimmakharlugu atuagaq munarijakaat ukunanngat havagvingmi pimmarluktittiniq** taamna pimmarluktittiniq ilitturnarumik uuminngaluuniit niriugijaugumi havagvingmi iluani. Una maligautinga atiliuqhimajut ilangani ahikkuinnaanit havagviit humiqaak pimmarluktittiniq niriugijaulaaqtut ilitturnaqtut:

- ikajuutikhait ilaliutaujut ukunanngat munaqhiqarvingnit
- havautikhainit tunijakhaqarviit
- iliharnikkut ikayuutikhait

- pilihiqaarviit, itiqtauviit, unalu aahiit maligautigut munarijauningit ikajuutikhait
- qajagijainirnut ikajuutikhait
- ajuqhautijut ikajurahuarniq unalu mamiharnirnut ikajuutikhait
- maniliqinirnut ikajuutikhait
- humiliqaak niuviqtittijuktut taanngarnit unalu/ niuqqaqtavuktut
- taaksiqarviit
- agjaqhiqarviit

Kihiani, tamaat havaktittijut ihumagijakaat humiliqaak havagviita atuagakhaqaqtukhat havagvingmi pimmarluktittinirnut, qanuq pimmarluktittijaujuq uuminngaluuniit niriugijaugumi itquumalaaqtuq havagvingmi.

Ilangani 35(2)(3)(4) haffumani *Havaatigut Aanniqtailinahuarniq Maliguarutit Maliguarutit 003/2016* ilaliutaujut hamna havaktittijut ihumagijakaat qanuq pivallianikkut unalu pilimmakhainirnut titraqhimajut atuagaq munarijakaat ihumagijaujut pimmarluktittinirnut havagvingmi iluani. Una atuagaliurniq uvani havagvingmi pimmarluktittinirnut ilagijaujukhaq:

- malikhimainnarlugit hamna havaktittinirnut ahivaqtauniaqtuq uuminngaluuniit naiglinahuarlunilu hivuuranarninga pimmarluktittinirnut uvani havagvingmi najugaanit;
- una nalunaitkutaq havaanut najugaanit uuminngaluuniit havagvik najugaat humiliqaak pimmarluktittiniq tautungnaqtuq uuminngaluuniit ajurnaittumik niriugijaujut ilitturnaqtuq;
- una nalunaitkutaq havaktit havaakhait uvani havagvingmi najugaanit hamnaujut, uuminngaluuniit ajurnaittumik niriugijaulaaqtut, ilitturnaqhunilu pimmarluktittinirnut;
- una piliriakhanut malikhimajakaat ukunanngat havaktittijug nalunaiqhimalugillu havaktit ilitquhirningnut unalu nalunaitkutaanit havaktittijunut nanminiqutainit qajangnaqtumik pimmarluktittinirnut, ilagijaat nalunaitkutaq havaktittijunut qajagijainirnut pimmarluktittinirnut inungnit pitquhituqaujut havaktit ilittuqtaulaaqtut havaamingnut, kihimi uqariiqhimajut ilaliutaujut maligautigut;
- hulijakhautikhangit havaktittijug upautiginaqtangit ahivaqtittilugit naiglinahuarlugilluuniit qajagijaujuq pimmarluktittinirnut, ilagijaattauq atuqtangit nanminirijainit hapummijaujukhat ingilrutingit, aulattittinirnut hannajaqhimajaat unalu havagluqhimajaujuq munarijakaat;
- una piliriakhangit malikhimajakaat ukunanngat havakti ajuqhautigijaat pimmarluktittinirnut uqaqtakhaat aujuq qanurilingajaujuq havaktittijunut;
- una piliriakhangit havaktittijunut malikhimajakaat unipkaaahimalugit qimilruqhimalugillu pimmarluktittijug unipkaarluniuk malikhugu titraqtauhimajug uvani (f);
- kiugiaqaqtaat hamna havakti ajuqhautihimajangit pimmarluktittijug uqaqtakhaat havakti'p munaqhivingnut munaqhiliqijauhimajug uuminngaluuniit turaaqtaujuq qanurilingahimajaujuq mamihaqittijug;

- una havaktittiju'p malikhimajaat ilaliutijakhaat ilihautikhainit piliriakhanut havaktinut ilagijakhaat:
 - tukiqaqtuq taamna ilitarihimajakhaat ilitturnaqtuq pimmarlungniq qanurilingahimajaujut
 - piliriakhat, havaktut uuktuutigijangit, aulattittinirnut hannaijaqhimajangit unalu havagluarnigut munarijaat ahivaqtaugialik naiglinahuarlugillu qajangnarninga pimmarluktittijuq havaktinut
 - una nalaumattiaqtumik kiuviniit haffumani havaktit uvanngat pimmarluktittijut, ilagijakhaat qanuq ikajuqhimajukhat, unalu
 - piliriakhangit haffumani uqaqtakhaat pimmarluktittinirnut

Una atuagaq haffumani pimmarluktittinirnut havagvingmi iluani ilagijaujukhaq nalaumattiaqtumik piliriakhaq uqariqhimajaujut qilanaaqtukkuurniq unalu ilittuqtaurnariqqat pingujauqtut pimmarluktittiniq. Haffuminngatut, hulijaugumik qanurilingajaujuq, havaktit qilamiuqtumik hivajaqtakhaat PILIHHIMANMUT.

Atuagait nalunaiqtaujukhaq havaktit taimaa akhuuqtakhaunngittut unnirluktaujut taimaa nakuujumik malikhimajaat ukpiqtauhimajut, taimaa kiuhimaittuuvluni nalvaaqhimaittut pimmarluktittinirnut.

Havaktittijut qimilruqtakhaat atuagait qautamaat ihumaliurangani qanuq nutaannguqtiriangani/ numikhimagianganigani pigiaqqaqat.

Kihinngurnaittuq havaktittijuq ilagijaangani havagvingmi pimmarluktittijuq atuagaq havagvingmi pimmarluktittiniq atuagaq iluani. Takulugu Ilaliutinga B pg.13 aadjikkutaanit titiraqtakhat haffumani atuagaq uvani havagvingmi pimmarluktittinirnut. Havaktittijut nuktirihimainnaqtakhaat atuagait maligiami aulattittinirnut ilaliutainit haffumani havagvingnit.

Ilihautikhainit Havaktinut haffumani Munarijakhaat ilagijaujut uvunga Havagvingmi Pimmarluktittinirnut unalu Ningarahuarniq:

Havaktit ilihautikhaujut haffumani atuagait unalu ikajurluaqtaat unipkaarutinut qanurilingajaugumik haffumani pimmarluktittijunut uuminngaluuniit pingujautinirnut havaktittijunut taimaa qilamiuqtumik turaarviulaariami. Taamna havakti ihumaliurumi nutqaqtitinahuaqtangit maligahuaqtangit unnirluutigijangit, una havaktittijuq huli kiulaaqtaat turaarvigilugulu qimilurningit pidjarikhinahuariami hivuuranaittumik inuuttiarnaqtumik havagvik.

Havaktittijut ikajuquijut pidjarikhinahuarlugit hapkuat atanngujait atanirjuat akhuuquijut hapumminahuarlugillu havagvik pinirluutiniq. Havaktittijut pidjarikhijukhat hamna atanirjuangit unalu atanngujait ilihautikhaujut imaatut:

- pidjarikhimalugit hamna atanirjuangit atanngujailu ilihimajakhaat malikhimalugillu pinirlungniq atuagaq, turaaqhimalugillu inuuttiarnaqtumik aturnaqtuq pittiaqhimalugit havagvik pinirluutihimaittumik;
- ilihimalutillu ilaginahuarlugit havaktit niplautigilugit ilihautikhainiglu malikhugu pinirlungniq atuagaq;
- uqautilugit pinirlungniq unalu ilitturvikhangit angiqatigiiktut nalaumajumik; unalu
- pidjarikhimalugit havaktit unipkaaqqhimajangit qanurilingahimajut pinirluutaujut hapummijaujut uvanngat akihautinahuaqtut uuminngaluuniit pinirluutihimajut qanurilingahimajut ilaliutauhimajullu havaanut itiqirvikhangit havaktit nalaumattiaqtumik.

Ilitturnarumi havagvingmi pimmarluktittijut atuagaq, havaktittijut pidjarikhimajukhat ilihaqhimajut piliriakhainit haffumani havagvingmi pimmarluktittijut atuagaq, ilaginahuarlugillu qanuq titiraqhimajakhaat pimmarluktittinirnut, hivajarlugillu PILIHHIMANMUT hulijaunniqqat.

Itiqtirviqaqtut Qimilruqtauhimatillutik

Hamna havaktittijut tunijaugumik havagvingmi pimmarluktittinimut uuminngaluuniit pinirlukhimajut unnirluutaujuq, havaktittijut qilamiuqtumik ihumagijakhaat qanuq qujaginnaq havaanut itiqtirvikhamik pijumajaujuq qimilruqtauhtillutik. Taimaittukhaujuq hamna havakti havaqatigiinnaqtaat unnirluutauhimajunut, uuminngaluuniit havakti uqaqtaugumik uvunga inungnut. Havaanut itiqtirvikhaq ihuaqtaujuq havaanut uuminngaluuniit havaktunut avatingit taimaa ajurnaittumik inungnut munarinahuaqtaat havaanut ajurnaittumik. Itiqtirviit iluani havagvingmi pimmarluktittinimut uuminngaluuniit pinirluutigijangit qanurilingaujuq tukiqaqtumik ihuaqhihimajukhaq havagvingnut avatingit uuminngaluuniit havaanut hulijakhainit taimaa havaktit hivuuranaruiqhimajukhaq.

Haffuminngatut itiqtirviit malikhimajangit ilagijakhaat:

- Atullakhimajangit aallannguqtihimajuq uvani havaktunut hulijakhainit uuminngaluuniit havagiarvikhaanut taamna inuk unnirluutihimajangit atauttimut havakhimanngitkumik;
- Atullakhimajangit turaarviujuq haffumani inuk unnirluutigijangit aallanut havaaq havagvingnut uuminngaluuniit havagvianut;
- Havanngillaktut akiliqtaullakhuni taamna unnirluutauhimajuq havagvingnunngalaitkumi (haffuminngatut aanniaqhimakpat ilahimajaanit qanuriliuqtauhimakpat);
- Nutqallaktaujuq akiliqtauvluni inungnut unnirluutauhimajuq, ahivaqtaugiami havagvingmi.

Qimilruqtaarumik, havaktittijut ihumaliuqtakhaat haffumani itiqtirvikhanut maliktakhainit.

Haffuminngatut, havakti kiulaaqqauk kajumiittumik ikajuutikhainit utiqtirumik havaamingnut, ikajuqtauvluni mamihaqtauvluni uuminngaluuniit aallamik ikajuutikhainit. Iitturnaghunilu havakti huli aallanut havagvingnunngaulaaqtuq aallanut havagvingnut hivitujumik aturaaqhimaluni, hamna inuk unnirluutigijaujuq atanirjuangat uvani unnirluutauhimajuq hivumuutauhimajuq.

Aadjiliugaanit haffumani Atuagait Havagvingnut Pinirluutijuq, Inuglugijaunirnut, unalu Pimmarluktittinirnut

Malruk atuagaq aadjiliugaanit ilaliutaujut:

1. Aadjiliugaanit Atuagaq haffumani Havagvingnut Pinirluutauhimajuq unalu Inuglugijaunirnut (Ilaliutaanit A)
2. Aadjiliugaanit Atuagaq haffumani Havagvingnut Pimmarluktittiniq (Ilaliutaanit B)

Tahapkuat atuagaq aadjiliugaanit ikajuutauniaqtut havaktittinut Nunavut iluani nautkainahuarlugit nanmiririjaanit atuagait haffumani pinirlungnirnut, inuglugijaunirnut unalu pimmarluktittinirnut havagvingmi iluani. Una aadjiliugaanit ilagijakhaujut illitruvikhaanit humiliqaak havagvingmi.

ILALIUTAANIT A

Aadjiliugaanit Atuagaq haffumani Havagvingnut Pinirluutauhimajuq unalu Inuglugijaunirnut

- Pivkhait iluani aupajaaqtumi titiraqhimajut ilaliutaujut kiugiaqaqtangit ukunangit maligautigut uuminngaluuniit maliguarutinut kihiani aallatqiingujut taihimajuq aturnaqtuq.
- Pivkhait iluani **qirnariktumi titiraqhimajut** hamnaujuq kiugiaqaqtuq nakuujuq havagvingmi uuktuutigijangit.

Aturnaqtuq Ublungani: [ukiuq-taqiqhiutaa-ublua]

1. Uqaqhimajuq haffumani Hivunikhautikhangit

[HAVAKTITTIJUQ] ilitarihimaajat pinirluutininirnut unalu inuglugijaunirnut ihuittumik uqaqhimajuq, nanguttihimajuq, unalu aannirnaqtumik inungnut, taimaa kuinginnaqhunilu havagvingnut, uuminngalu maligautigut malikhimaittut.

Ikajuqhugit inuuttiarnaqtumik, hivuranaittumik unalu pittiaqtumik havagvingmi, [HAVAKTITTIJUQ] **malikhimainnaqtaat**:

- **kivgautijaat havaktunut avatikhainit pinirlukhimaittumik** unalu inuglugihimaittumik ikajuqhimajaat avvautigiinnaqhgugit unalu pidjarikhinahuarlugillu tamainnut inungnut pittiaqtauhimajut inuuttiarnirnut inmingnut pittiaqhimajut;
- **pinahuaqhgutik ajurnaittumik pidjariktumik hamna havaktit ihuuluutauhimaittut pinirluutaujut uuminngaluuniit inuglugijaunngittut;**
- **pivalliajakhaujut pijumajaukpat munarivlugit qanurilingajaukpat unnriluutauhimajut pinirluutaunirnut unalu inuglugijaunirnut;** unalu
- ilaliutigijaat ikajuqhugit uvunga niplautigijaat pinirlungnut uuminngaluuniit inuglugijaunirnut.

[HAVAKTITTIJUQ] maliinnaqtangit hapummijakhaat hivuranaittumik inuuttiarnaqtumik tamainnut havaktiita. Pinilrukhamaniq unalu inuglugijauniq taimailiutqakhaunngittut. Kinaliqaak inuit nanihimajaat ilagijavlutik uvani pinirluutigijauniq uuminngaluuniit inuglugijaunirnut pamiqtaulaaqtuq, havakhimakhaaraluaqhuni.

[HAVAKTITTIJUQ] ilitarihimaajat hamna havaktit hivuuragijaulaqaqtuq pinirluutaunirnut uuminngaluuniit inuglugijaunirnut ukunangit inungnit havaktiunngittut, haffuminngatut [niuviqtijut/ikajuqtaujaumajunut/taimaittumik]. [HAVAKTITTIJUQ] ilitarijaujut munarijaujut ikajuqhugit havaktigut ilihimajaugumik haffuminngatut pinirluutauhimajut uuminngaluuniit inuglugijaujuq unalu munarijakhaat abluvigilugillu nutqaqtittinahuarlugit ilitquhiita.

Havaktijut haffumani [HAVAKTITTIJUQ] nutqaqtitauhimajut ilagijaangani uvani pinirluutaunirnut unalu inuglugijauhimajut uvangit [ikajuqtaujaumajut/niuviqtijut/pivkhaliujut/havaaqaqtunut taimaittunit]. [HAVAKTITTIJUQ] ilitarijauhimajut munarijakhaat turaarviugianganit ilitquhirnut.

2. Havaaghait

Una atuagaq tukihinnaqtuq imaatut:

- munahiilugit maliinnarlugillu inuuttiarnaqtumik, hivuranaittumik unalu pittiaqtauqumik havaqatigiiktut, taimaa havaktut kangiqhittiaqhimajut inikhautikhangit munarivlutik tamainnut pittiaqtauqumik;
- pidjarikhimalutik tamaat kangiqhittiaqhimajut hamna pinirluutaunirnut unalu inuglugijaunirnut pijakhaunngittut taimaa ihumagijaujuq ihuinaaqpiaqhimajut taimaa pivalliajaujukhaq kamagijauniaqtuq;
- tunihilugillu pivallianikhanut munarijakhaat unnriluutigijaujut pinirluutaunirnut unalu inuglugijaunirnut; unalu
- ilaliutilugu nalunaiktarmik pivalliajakhainit pijukhaujuq hamna unnriluutauhimajuq haffumani pinirluutaunirnut inuglugijaunirniqluuniit pivluni.

Una atuagaq tukiqanngittuq ajuqhautijakhaunngittuq nutqaqtittinahuangittangit inungnut aturnahuaqtangit aallanut maligautigut pijunnautingit.

3. Tukhiutijakhaat haffumani Atuagaq

Kinaliqaak: Una atuagaq aturnaqtuq pinahuarluni:

- tamaat havaktit haffumani [HAVAKTITTIJUQ];
- tamaat [havaktakhaujut/katimajit/akiliqhimaittumik havaktut/ilihahqimajut havaamingnut/ilihagtunut/haliqtuijut havaktit/aahiillu] ilagijaujut havaktunut haffumani [HAVAKTITTIJUQ]; unalu
- tamaat havaktittijjuq unalu ikajuqtaujumajuq ilaqatigiiktut uvani [HAVAKTITTIJUQ] havagvingmi, ilagijaujuq [ikajuqtaujumajut/niuvigtunut/uuminngalu aturnaqtuq].

Hulidjuhiit: Una atuagaq aturnaqhuni tamainnut ilagijaujut haffumani havagvingmi. Una ilagijaujut havaanikhanut, ilihautikhanut, havaamingnut ikajurahuaqtangit, turaarviujut, ilaliutijangit maningnit ikajuqhutik unalu qimilruutijangit havaatigut illitturnarniq.

Havagvik: Iluani atuagarmi, "havagvik" tukiqaqhuni uvani ilangani 4 Tukiliutaanit.

4. Tukiliutingit

"Ihumaaluktunut inungnut" tukiqaqhuni inuk ukpirijaujut illittuqtauhimajaat pinirluutaunirnut.

"Inuglugijaunirnut" tukiqaqhuni inuglugijaat aalaunahugijaat, ihumagivluniuk pinahuangittaraluangit, taimailuqhutik imaatut:

- kiglitugivluniuk pivikhainit illitturnaqtuq illitturnaahuniluuniit;
- ihuittumik tunihimajaat ajuqhautinut uuminngaluuniit naammagijaunngittumik inungnit ilagijaujunulluuniit inungnit, kiujiangilluuniit hagluhimajaat ikajurahuaqtangit inungnit ilagijaujunulluuniit inungnit; unalu
- kigliguutijangit atauhirmik amihunilluuniit haffumani malikhimaittangit tunngavingit haffumani inuglugijaunirnut (takulugu "malikhimangittangit tunngavingit").

Kihiani, hulijakhaujut tukiqaqhuni ihuaqhinauharluniuk qanurilingajaujut ihugijaujuq inuit unalu/ilagijaujunulluuniit INUGLUGIJAUNNGITTUT.

"Pinirluutauniq" tukiqaqhuni niplautijangit uuminngaluuniit ilitquhiita uvani havagvingmi ilihimajaujuq, uuminngaluuniit amihuujut inuit ilihimajaujut tunngahuktitaunngittut, unalu pingujauhimajut inuuhirnut uuminngaluuniit qajagijakhaat havaktinut.

- Pinirluutauniq pinirluutaqattaqhimajut ilitquhiita, niplautigijangit, tautukhimajangit, pivalliajangillu uuminngaluuniit idjuaqhimajangit.
- Pinirluutauniq avaiqanngittuuvluni, ajuqhautivallaaqhuni ilitquhiita uuminngaluuniit niplautigijaat, tautukhugit, pivalliajluni idjuaqhimajangilluuniit aturaaqtaat, hivuuranaqhunilu ihuuluutauhimajauq haffumani havakti'p inuuhirnut qajagijaunirnullu.
- Ilagijaunngittunilu tuhaqtittijaat avannat atanirjuangit haffumani havaamingnit uuminngaluuniit havagvingmit ilitquhiita, uuminngaluuniit aahiit ajurnaittumik pivalliajuq pivluniuk ukunangit [HAVAKTITTIJUQ] ilagijaujuq aulattittijunut unalu aulapkaivluniuk havaktit uuminngaluuniit havagvingmi.

"Ilagijakhaunngittut tunngavingit" tukiqaqhuni qujaginnaq ilagijaujut:

- humiutaujuq,
- ivitaat,
- angajuqqaangit,
- huminngaaqhimajauq nunangani,
- nunaqatigiingmiuyuq,
- humiutaugaluqtaq,
- ukpiruhuutaa,
- angaadjungnirnut,
- ukiugiyat,
- timingnit ajuqhautihimajut,
- arnaugumi angutaugumiluuniit,
- qanuq nanminirijamingnit arnaunirnut angutaunirnut,
- arnaugumi angutaugumi illittuqtaujuq,
- arnaugumi angutaugumi nalunaqhiijuq,
- katuhirirnut ilitquhia,
- ilagiiktunut ilitquhia,
- hingainiq,
- maligautigut maniliuqtunut, uuminngaluuniit
- ihuinaarnahugijaunirnut hamna illittuqtauhimajauq qangattaqtauhimajauq

"Ihuinaarnahugijaujuq" tukiqaqhuni inuk unnirluutauhimajauq pinirluutauhimajauq uuminngaluuniit inuglugijauhimajaujuq.

"Nuliarahuarniq pinirluutauhimaniq" hamnavluni pinirluutauhimajauq, ilagijaujuru aulapkarahuaqtuq, niplautigijangit, idjuaqhiijangillu haffumani nuliarahuarnirnut pingujaujuq tunngahungnaittuq. Ilagijaujuru:

- aulapkaqhimajauq uuminngaluuniit niplautigijangit hivunigijaat angutaugumi arnaugumiluuniit, nuliarnirnut illittuqhajjuq, angutaugumi arnaugumiluuniit nalunaajijjuq, arnaugumi angutaugumiluuniit illittuqhajjuq, katuhiqhimajauq ilitquhiita, ilagijaujuq ilitquhiita, uuminngaluuniit hingainirnut, humiliqaak hamna niplautauhimajauq uuminngaluuniit aulattittijaat ilihimajaujuq taimaa ajurnaittumik ilihimajaujuq tunngahungnaittuq;
- niplautijangit uuminngaluuniit aulattittijangit hamna inuk ajurnaittumik illittuqhalaqhuni qanurilingahimajauq haffumani nuliarahuarniq ilitquhirijaat havaktittinirnut, uuminngaluuniit hulijakhautikhangit ilihautikhangit uuminngaluuniit havaamingnut ikajurahuaqtangit; unalu
- nuliarahuarnirnut niplautigijangit, idjuaqhiijuq, pivikhangit, tuninahuarniq aulattittijut uqamillijut, nanguttihimajauq, iqhitaarahaqtuq, pinirluutigijaat, hangiaqtittijjuq avatingnut iluani havagvingmi.

"Havagvik" taimaa pulahimajauq humiliqaak hulivlutigli ilagijaujuq havaktunut, ilagijangillu:

- humiliqaak nanminiaqtunut haffumani [HAVAKTITTIJUQ] aulapkaqhimajauq. Una ilagijaujuq aturaaqhimajangit unalu atullakhimajaat havagviit, unalu tamainnut humiliqaak katilvuhimajauq havallakhutik aullaqhimajut, ilagijaujut tingmiarmi, hiniktarviit, tingmiaqarvingmiluuniit, taimaittumik. Ilagijauvlunilu qaritaujakkuuqhimajut, qunnaqhutik katimajunit, hivajautikkut katimajut unalu inungnit tuhagakhaujut;

- humiliqaak tuhagakharniq unalu/uuminngaluuniit hulidjuhiit ilagijaujut nanminiqutinut haffumani [HAVAKTITTIJUQ] pivluni, ilagijaujuq aimaviit unalu aahiit nanminirijainnit hiniktarviit, humiliqaak aturnaqtuq;
- hulijakhait katilviuhimajut nanminiqutinut haffumani [HAVAKTITTIJUQ];
- qanurilingahimajut hulivlutik kinguani uqariiqhimajuq nanminiqutingit katimataaqhugu kihimi katimahimajunit; unalu
- munarilluaqtajuq hilataani havagvingmi nakuunngittumik ihuiluutaulaaqtuq nanminiqutinut haffumani [HAVAKTITTIJUQ], ilagijaattauq kitunuliqaak inikhait unalu tuhagakhaujunut tautungnaqtut.

AADJIGIITUT HAFFUMANI PINIRLUUTAUNIQU UNALU INUGLUGIAUJUQU UVANI HAVAGVINGMI

- tunngahungnaittuq nipautigijangit, mitaaqtut, uqamillijut, idjuaqhijut uuminngaluuniit uluriahuktittijut inuup humiutaujumi;
- inuglugijuuq havaktip timingnut ajuqhautilik;
- havagumanngittuq uuminngaluuniit ilaujumanngittuq havaktinut inuup uvinia aallaugami;
- nularahuarniq, inuglugihungniq, angutaagaluaqhuni angutituqtuq unalu arnaugaluaqhuni angunnguqtut mitaaqtut;
- pinahuaqhimajuq unalu atuqattainnaqhutik ihuittumik tainhuaqtaat inuk uuminngaluuniit angutaagaluaqhuni arnarmik tajjaa inuk;
- nularahuaqhuniuk kiuvagaat uuminngaluuniit ihuittumik niplautigijangit, uqamillittut idjuaqhijulluuniit;
- tunngahuktitaunngittuq timingnut kahakhimajangit, uuminngaluuniit kahaktakhaunngittumik;
- atanngujaq nularahuaqtuq havaktinut uqaqtauhimajuq atanngujarnut;
- akhuuquijuuq hulilukaaqatigijumajuq uuminngaluuniit nularahuarnigut hilitquijuuq, taamna inuk ilihimagaluaqhuni tunngahunngitkaluaqtut;
- nularahuarniq unalu/uuminngaluuniit pingujaqhuni qaritaujakkut titiraqhimajuq;
- niplautihimajangit, atiluuqhimajut, titiraujaqhimajuq idjuaqhijut, uuminngaluuniit titiraujaqhimajangit takukhaujut havagvingmi taimaa ilitturnaqtuq naittumik inuglugijauniq uuminngaluuniit ukpiqtamingnit aangaadjungniq ilagijaujut ihuittumik ilittuqtuq;
- ihuittumik huminngaaramik niplautigijaat, mitaaqtumik uuminngaluuniit inuglugijauniq havaktinut uqaqhimajaat aallanut havaktinut,
- humiutaugamik inuglugijaujuq, nanguttijuuq uuminngaluuniit ihuitpiaqtumik piksanit, nakuunngitpiaqtumik titiraujaqhimajuq pivikhangilluuniit ilagijaujuq humiutaugumi aahiittauq tunnganianut huminngaarami ilitquhiita;
- turaaqhimajuq huminngaaramik inuglugijauniq unalu/ uuminngaluuniit nanguttihimajuq qaritaujakkut titiraqhimajuq uuminngaluuniit himmauhiqtuq inuglugijaunirnut unalu/nanguttijuuq titiraqhimajuq uvuuna tuhagakhaujunut inungnut tuhagakhaujut haffuminngatut twitter uuminngaluuniit Facebook;

- uqamilliqattaqtut uqauhinut unalu uqauhilraangit ilagijaujuq; unalu
- tunngahuktittinnittuq niplautigijangit iquhimajumik kangiqhihinnaqtuq inuup humiutaugami ukpiruhuutingilluuniit.

5. Confidentialité

Apiquataujut munarijaujut hapummigiami ikajurahuahugu hivuuranaittumik havagvik, ahinut uqaqtakhaunngittut malikhimajakhaat tamainnut piliriakhat munaqhaivlutik pinirluutinirnut unalu inuglugijauniq.

[HAVAKTITTIJUQ] uqaqtakhaunngittuq atiita taamna ihumaaluktunut inuk, ihuinaarnahugijaujuq qanurilingahimajut ilagijaat unnirluutauhimajuq inungnut, kihimi uqariiqhimajuq:

- pijumajaujuq hivunikhangit haffumani qimilruqtangit unnirluutauhimajuq uuminngaluuniit ihuaqtumik pivallianahuaqtangit pittiarahuaqhgugit unnirluutauhimajuq; uuminngaluuniit
- kiugiaqaqtangit maligautigut

6. Akiharahuaqtangit, Pingujarahuaqhgugit, unalu Nakuunngittumik Ukpiqtangit Unnirluutauhimajut

Qujaginnuq havaktit [niuviqtut/havakhimajut/taimaittumik] haffumani [HAVAKTITTIJUQ] pijunnautiaqtuq unnirluutigilaaqtangit haffumani pinirluutauhimajuq uuminngaluuniit inuglugijaunirnut uuminngaluuniit ilihautinahuaqtangit pijunnautingit malikhugit atuagaq kamaanaqtumik haffumani pingujauniq, ihumattaqhiqtaat. Kamagijaujut, pingujaunit uuminngaluuniit pinirluutinahuaqtut ilagijaujut atuagarnut nutqaqtitaujut.

Kinaliqaak inuk pingujaujuq inungnut uqaqhimajaat pinirluutiniq uuminngaluuniit inuglugijauniq pivalliahimalaaqtut kitunuliqaak, ilagijaujut pamiqhiqtangit pivallianingit.

Kinaliqaak havaktit [niuviqtut/havaaqaqtut/taimaittumik] haffumani [HAVAKTITTIJUQ] kinaliqaak iqhinaqpiactumik uuminngaluuniit ihuitpiaqtumik ukpirnaqtut unnirluutaujut ihuinaaqhimajut haffumani atuagarnut. Iqhinaqpiactumik uuminngaluuniit ihuittumik ukpirnaittuq unnirluutauhimajuq tukiqaqhuni inukt unnirluutigijimajaat malikhugu hamna atuagaq ilihimavluniuk inuk ilihimajaa ukpirnaittuq. Tunihivlutik unnirluutauhimajuq nakuujumik ukpirnaqtuq, uuminngalu humiliqaak hamna unnirluutauhimajuq ilitturnanngittuq, taimaa ilittuqhimannaittuq, taamna ihuinaarniq haffumani atuagaq.

7. Munarajakhaat unalu Kiuvikhangillu

[HAVAKTITTIJUQ] munarijaujut ilaliutigivluniuk tamainnut havaktit, [niuviqtut/havakhimajut/taimaittumik] ukuninngat Pinirluutijakhaunngittuq unalu inuglugijakhaunngitturlu havagvik.

Tamaat havaktit haffumani [HAVAKTITTIJUQ] niriugijaujuq ikajuqhimagianganani hivuuranaittumik, inuuttiarnaqtumik pittiaranaqtumik havagvik ukunani:

- munarinahuaqtangit havagvik humiliqaak havakti unalu tamaat aallat inuit pittiaqtauhimajut hivuurananngittullu, ilagijaujut pittiarinaqtuq aulapkaqhimajut unlu niplautigijangit;
- ilagijaunngittut uvani pinirluutinirnut uuminngaluuniit inuglugijaunirnut havagvingmi iluani;
- unipkaarjagillu qujaginnat qanurlingajaujuq haffumani pinirluutaunirnut uuminngaluuniit inuglugijaunirnut tautukhimajangit, unalu ikajuqatigiikhutik qimilruqhugit unnirluutauhimajut uuminngaluuniit inuglugijaunig; unalu malikhugit una atuagaq unalu pivallianikhangit.

Tamaat [Atanngujait/Atanirjuangit/taimaittumik] munarijakhaqatut pivalliangiami qilamiuqtumik tautukhimajangit pinirluutaunirnut uuminngaluuniit inuglugijaunirnut, uuminngaluuniit unnirluutauhimajut haffumani pinirluutaunirnut uuminngaluuniit inuglugijaunirnut. Munarijakhaat aulapkaigiami havaanut avatikhainit pinirluutakhaunngittumik unalu inuglugijakhaunngittumik. Pigiaqaqhutik, humiliqaak pigiaqaqqat, turaaqhimalugillu akihautigijaujuq puqtuhitinnagu.

[Atuqtakhat iluaniittut avatikhaq] munarijakhaat haffumani:

- una aulattittinirnut haffumani atuagaq unalu pivallianikhangit;
- ilaliutijangit nalunaitkutaq haffumani atuagaq unalu pivallianikhangit kitunuliqaak inungnut ihumaaluutigijaat ilitturnaqtumik pinirluutauningit uuminngaluuniit inuglugijaunirnut havagvingmi iluani;
- qimilruqtangit una atuagaq unalu pivallianigit kiugiaqaqtangit;
- ihuaqhihimanahuarlugit pidjarikhinahuariami hamna atuagaq pivallianigillu katilviuhimajut malikhimajaat kiuvikhangit unalu pijumajainnit haffumani havagvingmi;
- munaqhaivluni hamna pinirluutakhaunngittut unalu inuglugijakhaunngittut havagvingmi avatingit turaaqhimalugillu ihuaqtumik atuqtakhaat nalaumajumik havagvingmi ilitquhiita; unalu
- qanurlingahimajaujut haffumani unnirluutauhimajut atiliuqtauhimajut uvannat [atuqtakhat iluaniittut avatikhangit], angiqhimavluniuk kihimajainnit haffumani hilataaniittumik qimilruqhimajait, ilagijaujurlu nanihimajaat iniqtaaqhimajaat kiujakhait, ajrunanngittumik qimilrujaqti.

[Atuqtakhat hilataaniittut avatikhangit] angmaumajuq uvunga [HAVAKTITTIJUQ] ajurnaittumik avatikhangit haffumani:

- ilaliutijangit nalunaitkutaq haffumani atuagaq unalu pivallianikhangit kitunuliqaak inungnut ihumaaluutigijaat ilitturnaqtumik pinirluutauningit uuminngaluuniit inuglugijaunirnut havagvingmi iluani;
- pidjarikhinahuarlugu hamna pivallianikhangit aturnaqtut qilanaaqhimaittumik, aturaaqtakhaat ahinut uqaqtakhaunngittunullu ilitquhiita ilaliutaujuq maligautigut;
- aulapkaqhimajut qimilruqtakhaat nanihinahuarlugu ilitturvikhaq haffumani unnirluutauhimajut haffumani pinirluutauhimajut uuminngaluuniit inuglugijauhimajut; unalu
- kiujakhangillu ihuaqtumik pivallianikhangit humiliqaak nalaumajuq, hamna pinirluutaunirnut uuminngaluuniit inuglugijaunirnut nalvaaqtauhimajut.

[Ilagijaujuq ilagijaat munarijakhaat unalu kiujakhaajut pigiarniqqat]

8. Havagvik Pinirluutaunirnut unalu Inuglugijaunirnut Pivallianikhat

Kinaliqaak ihumaaluutauhimajut inuk ilitquqhimaat qanuq ukpiruhtuutigijangit pinirluutaunirnut uuminngaluuniit inuglugijaunirnut ikajuqtauhimajut, humiliqaak ajurnanngittut, taimaa ihumagijakhaajut inungnut munarijaujukhat haffumani ihuinaarut (ihuinaaqhimajut).

Kihiani, kiugiaqanngittuuvluni. Uqarvigigunni ihuinaaqhimajut haffumani tunngahungnaittumik ihuinaarut ajurnarumi, hamna ilitquhinga nutqalaitkumi, taamna ihumaalukhimajut inuk ikajuqtaujumagumik atanirjuanganit, havaqatigijangit, uuminngaluuniit [aturnaqtuq iluaniittut avatikhaq].

Uqarvigilugu inuk ihuinaangagut tunngahungnaittuq hamnaunngittuuvluni pinirluutaunirnut uuminngaluuniit ikajuqhimannngittut.

Tamna inuk inuglugigumik hamna ihumaaluutauhimajut uuminngaluuniit inuk unnirluutiinnaqtuq ilagijaulaaqtangit pinirluutaunirnut ilitquhiita.

Havaktit inikhaliulaaqtut [aturnaqtuq iluaniittut avatikhat] qanuq unnirluutigijangit haffumani pinirluutijaunirnut uuminngaluuniit inuglugijaunirnut [ukunannat ... ilagilugu qujaginnat nalaumajumik ilagijakhaat tukhiliutaanit]. Hamna unnirluutauhimajut malikhimannngittangit [aturnaqtuq iluaniittut avatikhaq], una havaktit inikhaliuqhimaajakhaat [aturnaqtuq hilataaniittut avatikhaq], malikhimajakhaat aadjikkutaanit piliriakhaq, kihimi humiliqaak naunaqhimajut.

Kinaliqaak tautukhimajut ilitquhimik ukpiqhimaat malikhimannngittangit hamna atuagaq uqaqhimajakhaat hamna ilitquhiita uvunga aulattittijunut. Una tautukhimajut unipkaaqtaulaaqtuq hamna qimilruqhimaajangit munarijaujumi.

8.1 Ilitturnaqtuq Pivallianikhaq

Tamna inuk uqaqatigivluniuk [aturnaqtuq iluaniittut avatikhaq] haffumani pinirluutaunirnut uuminngaluuniit inuglugijaunirnut, [aturnaqtuq iluaniittut avatikhaq] ilaliutiginaqtaat ihumaaluutauhimajut inuk iniliurnaqtumik uvunga atuagaq unalu pivallianikhaq, uuminngalu nalunaitkutaq haffumani:

- pijunnautikhangit ihuaqtumik unnirluutiginahuaqtangit;
- una angmaunanirnut mamihautikhanut unalu aallat ikajuutikhait tunijauhimajut uvannat [HAVAKTITTIJUQ];
- qujaginnat ihumagijaujuq haffumani kivgaqtuinirnut ukunannat maligautigut katimajit uuminngaluuniit aahiit inungnit pukukhimajut;
- pijunnautilik ahivaqtaujumagumi uvannat pivalliafaaqtakhainit katilviuhimajut uvunga unnirluutauhimaniq humiliqaak ilagijumannngitkumik, kihimi pivallianikhaq aulalaittut; unalu
- qujaginnat aallat ihumagijakhaat angmaumajut ihumaaluktunut inungnut ilagijaujut hamna Nunavut Inungnut Pijunnautilingnit Ikajuqtit.

Humiliqaak nalaumajuq, [aturnaqtuq iluaniittut avatikhaq] tunihilaqtut inikhautikhangit uplangujaiqhimaaittumik

ihuaqhinahuarlugu akihautaat, ilagilugillu kinguvaqtittailinirnut. Kihiani, inuit kiujakhaunngittut hamna akihautit upalungaiqhimaittumik.

Hamna ihumaaluktuq inuk unalu ihuinaaqhimajuq ihuaqhinahuarialik ihuinaaq, [aturnaqtuq iluaniittuq avatikhaq] taimaa ahinut hiamijakhaunngittuq titiraqhimalugu titiqqaitigut iniqhimajakhaat, tutquumajauniaqtuq kiiliqhimainnarlugu ikiaqqivingmi unalu/uuminngaluuniit qaritaujakkut iliuraivingmi naqittakhautimik hapummijajaujuq uvani [HAVAKTITTIJUQ]. Una titiraqhimajuq titiqqat atilurialik tamarmik ilauhijajunut taimaa aadjiliugarniglu tunihilaqtuq iniqhimajumi.

Ahinut uqaqtakhaunngittut atilurvik hulijakhainit unalu iniqhimajaujut makpiraaluuqtakhaajut ahiniunngittumi.

Inmik ihumagijakhaanit haffumani [aturnaqtuq iluaniittuq avatikhaq], ihuaqhirihiqhimajuq takukhauffaarianganit ukunanngat ilauqatauhimajunut taimaa pidjarikhihimagiangani ilauqatigiiktunut havakhimajuq.

Pivluni [HAVAKTITTIJUQ] malikhimainnaqtaat ihuaqhinahuarlugit qanurilinganingit haffumani pinirluutaunirnut unalu inuglugijauunirnut iluani, **piqanngittuq hamani atuagaq taiguqaqtakhaajuuq nutqarahuaqhugu inuk pinahuarianganit aallat hulijakhainit, ilagijajuuq Nunavut Inungnut Pijunnautinut Ikajuqtut.**

8.2 Ihuaqtumik Pivallianikhanut haffumani Uniirluutauhimajut

Ihumaalutauhimajuq inuk taimaa unnirluutulaaqtangit qujaginnat.

Ihumaalukkumi inuk ihumaliuqhimajuq hannajariiqhimajumik unnirluutigijaat pigiaqaqhuni uvunga [aturnaqtuq iluaniittuq avatikhaq]. Unnirluutauhimajuq ilagijajuuq [aturnaqtuq iluaniittuq avatikhaq], una unnirluutaujukhaq uvunga [aturnaqtuq hilataaniittuq avatikhaq] ilagijaulaaqtangit ajurnaittumik qimilruqtittiji.

Humiliqaak kinguani upalungaiqhimajaujuq unnirluutaunirnut atilulaaqtuq, una ihumaaluktuq inuk tukhiutihimaaqtuq atullakhimajakhaat havaanut itiqtirvikhaq hamna piliriakhaq nunguanitkumi. Tamainnut akhuuqhimajut taimaa ajurnaittumik itiqtirviqaqhutik uvannat ihumaaluktuq inuk.

8.2.1 Qimilruqhimaningit

Hamna upalungaiqhimajaujuq unnirluutauhimajuq, hamna qimilruqtakhainit hannajajaqtauniaqtuq nanihimagiangani.

Humiliqaak ablurvikhaq piliriakhaq, [aturnaqtuq iluaniittuq avatikhaq] ihumaliulaaqtut humiliqaak qanurilingahimajaujut hilataanit qimilruqtauhimajuq atuqhutik ikajuutikhainit haffumani [aturnaqtuq hilataaniittuq avatikhaq]. Una unnirluutauhimajuq uvannat [aturnaqtuq iluaniittuq avatikhaq], una qimilruqtakhaat pivalliajukhaq hamnauuni hilataaniittumik qimilruqhimajaat atuqhugit ajurnanngittumik qimilruqtittiji. Una hilataaniittuq qimilrurnirnut malikhugit atauttimik qimilruqhimajangit piliriakhaq hamnauvluni iluaniittuq qimilrurningit, kihianiunngittuq nalunaiqtahimajuq ataaniittumi.

[Nainaahimajuq hunaniklikiaq ilagijajuuq ablurvikhat ihivriqtaujut]

Qujaginnat qimilruqhimajaujuq piliriakhaq maliinnaqtaat atuagaq angiqtauhimainnaqat hivunikhautikhanut naammagijaukpat, ilaliutijangit hamnaujut:

- aulahimaittuq;
- una pijunnautingit ilihimajakhaat hamna ihuinaarniq, uvannat nainaahimajuq, hamna ihuinaahimajuq hivitujumik kiugianganit/ihuigijakharniq;
- pijunnautilik tunihimagiangani illituqpiqatsumik tautukhimajut ikajurianganit qanilrukkut qimilruqhimajaujut; unalu
- una pijunnautinga uvannat hakugikhinahuarlugu illituqhainiq.

Kinguani hamna qanilrukkut qimilruqtauhimajut, [aturnaqtuq iluaniittuq avatikhaq] taimaa ihumaliulaaqtuq qanuq hamna atuagaq pinirluutulaaqtuq hunanik pivalliajakhaaniglu kiujajuuq haffumani nanihimajangit.

Hamna ihumaaluktuq inuk unnirluutigijaat unalu ihuinaahimajuq nalunaiqtuniaqtuq qanurilingahimajaujuq atuagaq pingujauhimagumi.

Una unnirluutijuuq ilagijaugumik [aturnaqtuq iluaniittuq avatikhaq], nanihimajangit turaarviuniaqtuq uvunga [Aturnaqtuq hilataaniittuq avatikhaq]. [Aturnaqtuq iluaniittuq avatikhaq], [Aturnaqtuq hilataaniittuq avatikhaq] unalu ajurnaittumik qimilruqtittiji katilviulaaqtuq niplautigilugillu tukhiutijangit haffumani iniqpiaqhimajuq unipkaangit unalu upalungaiqhimajuq nalaumattiaqtumik iniqhimajaujut munarijaujut ukunanngat [HAVAKTITTIJUQ].

Qanurilingahimajuq hulijakhaanut haffumani qimilruqtaunirnut, pivallianikhat taimaa pivigilaaqtangit ihuaqhijuummiriangani qanurilinganingit, ilagijajuuq:

- mamiatangniq
- iliharniq
- mamihautijuuq
- niplautigijangit uuminngaluuniit titiraqhimajaujuq huaktuqtauniq
- turaarviuniq
- maniliqinirnut ihumattuuqhirniq
- nutqallaktitaujuq akiliqtauvluni uuminngaluuniit akiliqhimaittumik, uuminngaluuniit
- havaktitauhuiqtuq, ilagijajuuq havaktitauhuiqtuq nalunaiqtahimaittumik

Pamiqtauhimajuq pivalliajakhaat ilagijajuuq maniliqinirnut pingujaujuq, nutqallaktitauhimajuq uuminngaluuniit ahivaqtitauhimajuq uvannat [HAVAKTITTIJUQ] angiqtauniaqtuq ukunanngat [aturnaqtuq iluaniittuq avatikhaq] aturnaqtuq.

Una kiuviniit haffumani qimilruqtauhimajut tuhagakhautuniaqtuq ihumaaluktunut inuk unalu ihuinaahimajuq ukunanngat [nainaarutaat tukiliutaat, ilagijaattaq hunajuq nalunaitkutaq avvautuniaqtuq qanuq ahinut uqaqtakhaunngittut taimaa munarijauniaqtuq].

Una unnirluutauhimajuq angiqtaunngitpat, titiqqat maliktangit hamna atuagaq inikhaliuqtaulimaittuq uvani nanminirijainnit titiqqanut.

Una unnirluutauhimajuq angiqtauhimakpat, hamna ahinut

uqaqtakhaunngittut nainaaqhimajuq haffumani kiujakhait pivalliajut inikhaliuqtaujukhat uvani ihuinaaqhimajut nanminirijaanit titiqqangit.

Tamaat aahit titiqqait malikhugit una atuagaq kiilqihimaniaqtuq uvani illiqpingmi unalu/uvaniluuniit qaritaujakkut iliuraivingmi naqitautiqatqumik hapummijaujuq uvani [HAVAKTITTIJUQ].

8.2.2 Tukhiutijaujuq Pivalliani

Una ihumaliurniq malikhugit nanihivluni pinirluutaunirnut uuminngaluuniit inuglugijaunirnut malikhugit pivallianikhanut iniqhimajuq. Una ihuinaaqhimajuq pamiqtauhimajuq taimaa hulingnia apiqhuivingnunngautilaqaqtangit.

8.2.3 Titiraqhimajangit

[Aturnaqtuq iluaniittuq avatikhaq] uqaqhimaniaqtangit ukiunnguraangat uvunga [Katimaji] qaffiuningit aallatqiingujullu unnirluutaunirnut munarijaujuq unalu nainaaqtauhimajut.

9. Humiliqaak hamna Atuagaq Nalvaqtaulaaqq

Aadjiliugaanit haffumani atuagaq angmaumajuq uvani [qaritaujakkut katilviuningit] tuhaqtittiniaqtangit uvani [nainaiqhimajugut najugaanit/havaktit igluangit nivnngaqtakhat, taimaittumik].

Les questions concernant cette politique et les présentes procédures peuvent être adressées à [ressource interne concernée].

ILALIUTAANIT B

Aadjiliugaanit Atuagaq haffumani Havagvingmi Pimmarluktittinirnut

- Pivikhait iluani **aupajaaqtumi titiraqhimajut** ilaliutaujut kiugiaqaqtangit ukunanngat maligautigut uuminngaluuniit maliguarutinut kihiani aallatqiingujut taihimajuq aturnaqtuq.
- Pivikhait iluani **qirnariqtumi titiraqhimajut** hamnaujuq kiugiaqaqtuq nakuujuq havagvingmi uuktuutigijangit.

1. Uqaqhimajuq haffumani Hivunikhautikhangit

Ikajuqhgugit inuuttiarnaqtumik, hivuranaittumik, unalu pittiarinaqtumik havagvik, [HAVAKTITTIJUQ] hamnaujuq **maliinnaqhimajangit ahivaqtittinahuaqtangit naiglinahuaqtangillu qajagijaunirnut pimmarluktittijuuq havagvingmi iluani**, ilagijaat:

- ikajurahuaqtnaigt pimmarluktittinahuaqtakhaunngittut havagvingmi unalu hapumminahuarlugillu havaktangit uvannat havagvingmi pimmarluktittinirnut;
- qimilruqhimajangit qanurilingajaujut titiraqhimajaat havagvingmi pimmarluktittinirnut imaatut naammagijaujuq unalu kajumiktumik;
- pivalliajakhaujuq munarinahuarlugit qanurilingajaujut haffumani havagvingmi pimmarluktittinirnut;
- ilaliutinahuaqtangit ikajuutikhainit tahapkuat uqaqhimajut havagvingmi pimmarluktittinirnut; unalu
- **ilihautikhangit piliriakhat havaktinut ilagijaujuq:**

- **qanuq ilitarijakhaat pimmarluktittinirnut qanurittuuvlutik**
- **pivallianikhangit, havaanut uuktuutigijangit, aulattittinirnut ihuaqhaihimaningit, unalu havagluuqtunut ajuitunut munaqhainingit (timikkut munaqhajangit uuminngaluuniit tuluqtautihimajangit avaliinngaaqtittijut uuminngaluuniit ahivajajut hiaminnaqtumik aanniarutinit hivuranarningit) ahivarahuarlugit nailginahuarlugiluuniit qajagijaunig pimmarluktittinirnut havaktinut**
- **qanuq kiunahuarlugit pimmarluktittinirnut, ilagijaujut qanuq ikajuqtaugiami**
- **piliriakhangit haffumani uqaqtakhaat pimmarluktittinirnut**

[HAVAKTITTIJUQ] malikhimajangit hapummigiangani hivuranaittumik inuuttiarnaqtumiglu tamainnut havaktinut. Havagvingmi pimmarluktittinirnut kamagijakhaunngittut. Hunaniglikiaq inungnit nalvaqtauhimajut ilagijauvlutik uvani pimmarluktittinirnut taimaa pamiqtaulaaqtut, haffumani angajukhiugaluahutik.

[HAVAKTITTIJUQ] ilitarihimajaat hamna havaktit ihuiluutaulaaqtut uvunga havagvingmi pimmarluktittinirnut inungnit havaktiunngittut, haffuminngatut [niuviqittijut/ ikajuqtaujumajunut/taimaittumik]. [HAVAKTITTIJUQ] ilittuqhajut munarijakhaanit ikajurahuaqhtuk ikajurlunilu havaktangit ilittuqhimagumik pimmarluktittinirnut, munarijakhaattaug ajurnaittumik abluviliuqtut ahivaqtinahuaqtangit uuminngaluuniit naiglinahuaqtangillu qajagijaunirnut pimmarluktittinirnut.

Havaktit haffumani [HAVAKTITTIJUQ] ilagijakhaunngittut uvannat ilagiinnariami havagvingmi pimmarluktittinirnut uvannat [ikajuqtaujumajut/niuvirumajut/parnautikhangit/ taimaittumik]. [HAVAKTITTIJUQ] ilitarihimajuq munarijakhaat turaaqhimagiangani ilitquhirnut.

2. Havaaghait

Una atuagaq tukihinnaqtuq imaatut:

- **munaqhailugit unalu aturaaqtakhat** inuuttiarnaqtumik, hivuranaittumik unalu pittiarinaqtumik havaqatigiiktut avatikhanut, humiliqaak havaktit kangiqhihimajangit inikhautikhangit munarijakhaat tamainnut nanminirijangillu pittiarinut aulapkaigiangani avatikhanut;
- **kangiqhittiaqtukhaujut tamaita inuit** hamna havagvingmi pimmarluktittinirnut atuqtakhaunngittuq ihumagijaujurlu hivuranaittumik ihuiluutaunirnut taimaa pivallianikhanut munarijakhaat;
- **ikajurahuarlugit** kinaliqaak munarijaat ukunanngat havagvingmi pimmarluktittinirnut ikajurnaqtuni kiugialik taimaa unipkaaliurahuariami;
- **ilaliutihimajangit pivallianikhanut** munaqhaigiangani qanurilingahimajut haffumani havagvingmi pimmarluktittinirnut; unalu
- **ilaliutijangit nalunaitkutaq** haffumani pivalliajakhainit munarijaujuq hamna unipkaaqhimajuq haffumani havagvingmi pimmarluktittinirnut pivalliahimajuq.

3. Tukhiutijakhaat haffumani Atuagaq

Kinaliqaak: Una atuagaq aturnaqtuq pinahuarluni:

- tamaat havaktit haffumani [HAVAKTITTIJUQ];
- tamaat [havaktakhaujut/katimajit/akiliqhimaittumik havaktut/ilihahqimajut havaamingnut/ilihagtunut/haliqtiujut havaktit/aahiillu] ilagijaujut havaktunut haffumani [HAVAKTITTIJUQ]; unalu
- tamaat havaktittijjuq unalu ikajuqtaujumajuq ilaqatigiiktut uvani [HAVAKTITTIJUQ] havagvingmi, ilagijaujuq [ikajuqtaujumajut/niuvigtunut/uuminngalu aturnaqtuq].

Hulidjuhiit: Una atuagaq aturnaqtuq tamainnut ihumagijaujut haffumani havaanut avatikhanut. Una ilagijaujut havaanikhanut, ilihautikhanut, havaamingnut ikajurahuaqtangit, turaarviujut, ilaliutijangit maningnit ikajuqhutik unalu qimilruutijangit havaatigut illitturnarniq.

Havagvik: Iluani atuagarmi, "havagvik" tukiqaqhuni uvani ilangani 4 Tukiliutaanit.

4. Tukiliutingit

"Ihumaaluktuq inuk" tukiqaqhuni inuk taamna ajurnaittumik ukpiruhuutilik inmi hivuuragijaat aanniqaunahuquuq havagvingmi pimmarlukittinirnut.

"Ihuinaaqhimajuq" tukiqaqtuq taamna inuk kiuligtuq unipkaaqtahimajuq inmingnut.

"Havagvik" taimaa pulahimajuq humiliqaak hulivlutigli ilagijaujuq havaktunut, ilagijangillu:

- humiliqaak nanminiqagtunut haffumani [HAVAKTITTIJUQ] aulapkaqhimaajuq. Una ilagijaujuq aturaaqtakhanit unalu atullakhimajaat havagviit, unalu tamainnut inikhautikhangit katilvuhimajut havakhimallaktumi aullaqhimaajuq, ilagijaujuq tingmiakkut, itiqtirviit, nunamiluuniit hulijakhaqaqhuni, taimaittumik. Ilagijaujuq qaritaujakkut, qunniaghutik katimajut, hivajautikkut katimajut uvaniluuniit inuit tuhagakhainirnut;
- kinaliqaak inikhangit hamna tuahgakhaujut unalu/uuminngaluuniit hulijakhainit ilagijaujut nanminiqutingit haffumani [HAVAKTITTIJUQ] qanuriliuqtauhimajuq, ilagijaujuq aimavingmi unalu nanminirijainit itiqtirviit, humiliqaak aturnaqtut;
- hulijakhaujut qanurilingajaujut uuminngaluuniit katilvuhimajut havaamingnut haffumani [HAVAKTITTIJUQ];
- qanurilingajaujut pivalligumik kinguani hamna uqariqhimaajuq nanminiqutainit katimajut; unalu munarilluaqtajuq hilataani havagvingmi nakuunnigittumik ihuuluutaulaqaqtuq nanminiqutinut haffumani [HAVAKTITTIJUQ], ilagijaattaq kitunuliqaak inikhait unalu tuhagakhaujunut tautungnaqtut.

"Havagvingmi pimmarlukittinirnut" tukiqaqhuni aulapkaqhimaajuq inungnut qanurilingahimajuq, uuminngaluuniit aanniqtinahuaqtangit. Una tukiqaqhuni pinahuaqtangit, pingujarahuaqhuni uuminngaluuniit pingujaqhimaajaa,

haffuminngatut kamagijaujuq uqaqhimajuq ilitquhiitaluuniit taimaa havaktit ajurnaittumik ukpiruhuutajuq taimaa qajagijauvluni aanniqtumik.

HAFFUMINNGATUT PIMMARLUKITTINIRNUT HAVAGVINGMI ILUANI:

- uqaqhutik kamagijauirnut ningarahuaqhugu havakti
- ikhinnaqhutik kamaanaqtumik titiraqhimaangit uuminngaluuniit turaaqhimajaat kamaanaqtumik qaritaujakkut havagvingmi
- hajupkaqtuq algangminut havaktinut kiinarunut
- parnautigijaat hatkuqaqtuq havagvingmi
- pingujuq uuminngaluuniit pingunahuaqtuq havaqatimingnit
- milluqtuq hunaniklikiaq havaqatimingnut
- nularahuaqtuq havaqatimingnut
- tukkaqhimaajuq hunanik havaktinut nangiqhimaajaanit, haffuminngat majuraut, ulrutitinahuaqtangit havaqatimingnit akhaluutigit ingilrutinigliuuniit.

5. Ahinut uqalaittunut

Uqaqhimaittuq ahinut munarijaujukhaq tamainnut piliriakhanut munarivluniuk uqaqtangit havagvingmi pimmarlukittinirnut. Nalunajajut ilagijauvlunilu piliriakhanut, ilagijaujut ilitquhiita inungnut, taimaa uqaqtaulaaqtut kiugiaqaqqat maligautigit pigiaqaqqata ihivriuqtauniarumik qanilruanit uuminngaluuniit kamagijauirumik.

6. Pingujauirnut, Kamagijaujullu, unalu Ihuittumik Ukprijaujut Uqaqtajuq

Kinaliqaak havaktit [niuvigtunut/havaktiujullu/taimaittumik] haffumani [HAVAKTITTIJUQ] pijunnautiqagtut uqaqtakhaujut haffumani havagvingmi pimmarlukittitijut uuminngaluuniit pinahuaqhutik pijunnautingit malikhugillu una atuagaq pingujauhimaittumik haffumani kamagijauirnut uuminngaluuniit qanuriliuqtaugumik. Kamagijaujut, pingujauirnut uuminngaluuniit pinirliutinahuaqtut ilagijaujut atuagarnut nutqaqtitajuq.

Kinaliqaak inuk pingujaugumik inungnut uqaqtauhimajuq havagvingmi pimmarlukittitijunut pivalliarumik inmingnut, ilagijauvlunilu pamiqtaunahuaqhutik pivalliajut.

Hunaniklikiaq havaktit [niuvigtunut/havaktunut/taimaittumik] haffumani [HAVAKTITTIJUQ] taimaa ihuittumik uuminngaluuniit ihuittumik ukpiqtumik uqaqtauhimajuq uvanngat ihuinaaqhimajaujuq haffumani atuagarnut. Ihuittumik uuminngaluuniit nakuunnigittumik ukpiqhimaajuq uqaqtauhimajuq tukiqaqtumik taamna inuk uqaqhimajaujuq malikhugu atuagaq taamna inukt ilihimavluniuk ukpirnaittumik. Tunihimajangit uqaqhimajaujuq ihuaqtumik ukpirijaujuq, uuminngalu hamna uqaqtauhimajuq illitturnaittuq, kihimi ihuinaaqhimaittuq haffumani atuagarnut.

7. Munarijakhaat unalu Kiuvikhangillu

[HAVAKTITTIJUQ] munarijakhaat ilaliutijangit tamainnut havaktit, [niuvigtunut/havaktunut/taimaittumik] ukuninngat hivuranaittumik havagvingmi.

Tamaat havaktit haffumani [HAVAKTITTIJUQ] niriugijaujuq tunihijakhaat hivumut hivuuranaittumik, inuuttiarnaqtumik unalu pittiaqtumik havagvik ukunangat:

- munarijakhaat pihimattiarlugit havagvingmi humiliqaak tamaat inuit pittiaqtauhimajut unalu hivuuranaittumik, ilagijaujullu ukunangat pittiaqtumik maliktangit uqaqhimajullu;
- ilagijaujullu iluani pimmarluktittinirnut havagvingmi iluani;
- uqaqhimajangit qilamiumtumik qanurilingahimakpata haffumani havagvingmi pimmarluktittinirnut taimaa tauktukhimajaat, havaqatigivlutik uvani ihivriugtaulurumik hamna uqaqtauhimajut haffumani havagvingmi pimmarluktittinirnut; unalu
- malikhugit una atuagaq unalu pivallianikhangit.

Tamaat [Atanngujait/Atanirjuangit/taimaittumik] munarijakhaat hulijakhainit qilamiumtumik tautukhimagumik havagvingmi pimmarluktittinirnut uuminngaluuniit tunijaugumik uqaqtauhimajut haffumani havagvingmi pimmarluktittinirnut. Munarijaujukhat aulapkaigiangani hivuuranaittumik havaktut avatikhangit.

[Atuqtakhat iluaniittut avatikhaq] munarijakhaat haffumani:

- una aulattittinirnut haffumani atuagaq unalu pivallianikhangit;
- ilaliutilugillu nalunaitkutarmik haffumani atuagarnut unalu maligautikhainit inungnut ihumaaluutigijaat haffumani havagvingmi pimmarluktittinirnut;
- una nalunaitkutaa haffumani:
 - najugaat haffumani havagvingmi humiliqaak pimmarluktittinahaqtut uuminngaluuniit niriugijaujuq taimailuqqat
 - havaktit havaamingit havagvingmi iluani humiliqaak niriugijaugumik ilitturnarumi pimmarluktittinirnut
 - inuit avaliqanngittut ilitquhiquahutik havaktit taimaa itquqtaugumik havaktillutik, kihimi inmikkut uqaqhimagumiuk kihimi uqaqtakhaunngittut maligautitigut
- qimilruqtangit una atuagaq unalu pivallianingit kiugiaqtaqtangit;
- ihuarjuummirahuarlugit pidjarikhinuarlugit hamna havagvingmi pimmarluktittinirnut atuagaq malittiaqhimajakhaat maligautaani kiugiaqtaqtut pijumajangillu haffumani havagvingmi;
- munarinahuarlugit hamna pimmarluktittijakhaunngittut havaanut avatikhainit turaaqhimalugillu ihuaqtumik ajurnaittumik malikhijakhaat havagvingmi ilitquhiita; unalu
- hamna hannajariiqhimakpat unipkaqtaujuq uvannat [aturnaqtumik havaamingnit], angiqtauhimajuq tukiliutait haffumani hilataaniittut ihivriugtaujut qanirluani, ilagijaujurlu nalvaaqhimajangit unalu iniqhimajakhaat kiuvikhainit ajurnaittumik qimilruqti.

[Aturnaqtuq hilataaniittut avatikhaq] angmaumajuq imaatut [HAVAKTITTIJUQ] ajurnaittumik [inungnut/timijunut, taimaittumik] pigiami:

- ilaliutilugillu nalunaitkutarmik haffumani atuagarnut unalu maligautikhainit inungnut ihumaaluutigijaat haffumani havagvingmi pimmarluktittinirnut;

- pidjarikhinuarlugit pivalliajakhainit aturnaqtuq kajumiktumik, aturaaqtaqhainit ahinut uqaqtakhaunngittunullu kiugiaqtaat malikhimalugit;
- aullaqtiqhugit ihivriughijut haffumani uqaqhimajangit haffumani havagvingmi pimmarluktittinirnut; unalu
- una havagvingmi pimmarluktittinirnut nalvaaqtaugumi, kiugiaqtaqtangit nalaumattiaqtumik pivalliajakhainit humiliqaak nalaumattiaqtumik.

[Ilagijaujuq ilagijaat munarijakhaat unalu kiujakhaajut pigiarniqqat]

8. Havagvingmi Pimmarluktittinirnut Pivalliajakhaat

8.1 Hulijukhaajutit Uqaqtauhimaguviit ukuninngat Havagvingmi Pimmarluktittinirnut

Una havakti uqaqtigijakhaunngittut uuminngaluuniit qanurilingajaujuq humiliqaak ilittuqtaugumi, uuminngaluuniit havakti ajurnaittumik ukpiqhijajaat havagvinmi pimmarluktittinirnut tautukhimajaat.

Havaktit ilagijaugumik iluani, uuminngaluuniit tautukhimagumiuk, qanurilingahimajut haffumani havagvingmi pimmarluktittinirnut, qajagijaujuq ihumagijaujukhat turaarviginahuariangani havagvingmi pimmarluktittinirnut.

Taamna havakti ihumaalukkumik uuminngaluuniit ilagijaukpat qanurilinahimajunut haffumani havagvingmi pimmarluktittinirnut, qilamik upautijakhaajut:

- ikhinnaqhimalugit qanurilingajunit, qilamiumtumik, ilauhijaujuq taimaa hivuuranahilurumi;
- turaarvigilugu [munarijaujuq turaarvingat naunaitkut];
- PILIHIMANMUT uqarvigilugit qanuriliuqtauhimakpata, ilagijaujuq humiliqaak ningaqhimagumik, uuminngaluuniit pingujauunahaqtut ningarahuarumik hulijunit akhuuqhimagumik; unalu
- uqarvigilugit qanuriliuqhimajut uvunga [aturnaqtuq iluaniittut avatikhaq] qilamiumtumik. Unipkaarijaujuq haffumani havagvingmi pimmarluktittinirnut hamnaugumi [aturnaqtuq iluaniittut avatikhaq], hamna havaktit uqarvigijaujukhaq [aturnaqtuq hilataaniittut avatikhaq], malikhimaniaqtaat aadjikkutaanit piliriakhaq, kihimi humiliqaak naunaiqtauhimajuq.

Havaktit ilittuqtauhimajut pimmarluktittinirnut munaqhiqarvingmunngauqujaujuq qanuriliuqtaarumik, munaqhiliqilutik unalu/uuminngaluuniit turaarviujukhat ikpiguhukcumik uqaqtakhait [uvuuna Havaktinut Ikajuutikhainit Upalungajaut/taimaittumik]. Taamna havakti munaqtauhimagumi uuminngaluuniit ikpiguhukcumik uqaqtakhait qanuriliuqtaugumi haffumani havagvingmi pimmarluktittinirnut, [HAVAKTITTIJUQ] pidjarikhijakhaat humilqaak munaqhiliqikhaaqtumik uuminngaluuniit ikpiguhukcumik uqaqtakhajut taimaa akiliqtaujaami havaktinut havakhimagaluaqtumik, taimaa havakti nungittailinahuarniuk akiliakhanut ikajuutikhainit munaqtauhimatilluni unalu/ikpiguhukcumik uqaqtigijamingnit ihumagivluniuk qanurilingavluni havagvingmi pimmarluktittinirnut.

Taamna inuk uqarvigijautaaqqat [aturnaqtuq iluaniittuq avatikhaq] haffumani qanurilingajuq haffumani havagvingmi pimmarluktittinirnut, [aturnaqtuq iluaniittuq avatikhaq] ilaliutijakhaat hamna ihumaaluktuq inuk inikhautikhaanit uvunga atuagaq unalu pivallianikhaq, uuminngalu nalunaitkutaq haffumani:

- la disponibilité de services de conseil et d'autres una angmaumanirnut mamihautikhanut unalu aallat ikajuutikhait tunijauhijauq uvannat [HAVAKTITTIJUQ];
- qujaginnat ihumagijauq haffumani kivgaqtuinnirnut ukunannat maligautigt katimajit uuminngaluuniit aahiit inungnit pukukhimajut;
- pijunnautiqaqhuni ilaujumanngitkumi uvannat hivunngani pivallianikhanut katilvuhimajauq uvunga ilagijaujuq ihvriuhijunut humiliqaak; taimaa ilaujumanngitkumi, hamna piliriakhaq huli aullaraaqhimaanaqtuq; unalu
- qujaginnat aallat ihumagijakhaat angmaumajut ihumaaluktunut inungnut ilagijaujut hamna Nunavut Inungnut Pijunnautilingnit Ikajuqtit.

8.2 Aivamingni Pimmarluktittinirnut

Una [HAVAKTITTIJUQ] qaujimagumiuk haffumani aivamingni pimmarluktittinirnut qaigumi havagvingmi iluanut taimaa ilitturnaqtuq havakti aanniqtuniaqtuq, [HAVAKTITTIJUQ] taimaa ajurnaittumik qanuriliuqtauningit hapummijakhaat havakti, ilagijaattaq uqaqatigivluniuk qajaginirnut pamiqtiujuq havaktit haffumani havagvingmi najugaanut.

Taamna havakti ukpiruhukkumi taimaa inmingnut hivuurahimajaat haffumani aivamingni pimmarluktittinirnut havagvingmiitilluni, nalunaipkaqtakhaat [Atanngujaq/atanirjuangit/qajaginirnut pamiqtiujuq taimaittumik] qilamtuqumik.

8.3 Pijunnautilik Qinngijaami Havagiami

Havakti qinngihimalaaqtuq havagiami humiliqaak havakti ukpiruhuktuq:

- tautungnaqtut hivuuragigumik havakti'p inuuhianut uuminngaluuniit hivuuragigumi; uuminngaluuniit
- turaaqhimajangit havaanut taimaa itquumajaujuq tautungnaqhuni hamna hivuuragijaanit inuuhirnut unalu qajagijauniq haffumani havaktinut uuminngaluuniit aallanut inungnut.

Ilihimanngittumik hivuuranarniq tukiqaqhuni hivuuranarniq takunnaittuq havakhuni uuminngaluuniit qanuriliuqhimajaujut hivuuranarniq taimaa hamna inuk taimailuqattannngittuq havakhuni.

Taimailurnirumi, havakti uqaqtakhaat qanuriliurnirnut qinngihimajaat uvunga [aturnaqtuq iluaniittuq avatikhaq] taimaa qaangiutihimaittumik hamna ihivriurnirnut upalungajaqhuni ablurvikhanut ahivaqtittinahuaqhugu nalunaqtumik hivuuranarniq.

Ihivriurniq iniqtaarumi unalu ilagijaujuq ablurvikhangit ahivajarahuaqhugu nalunaqtumik hivuuranarniq munaqtaugumi, hamna havakti ajurnaittumik kiglikhaliuqqat hamna hivuuranarniq huli aulannngitkumi inuuttiarniq unalu qajagijauniq havakti aulanngitpat, havakt qinngihimalaaqtuq

havagiami unalu Atauttimuqtut Aanniqtailinahuarniq Katimajiralaak[uuminngaluuniit tikkuqaqtauhimajauq Hivulliujuq Aanniqtailinirnut Havakti (Katimajiralaqaqanngitkumi)] nalunaiqtauniaqtuq ihivriuriani ihumaliuriani. Una [una Atauttimuqtut Aanniqtailinahuarniq Qajaginirnut Katimajiralaak/ tikkuqaqtauhimajauq haffumani Hivulliujuq Aanniqtailinirnut Havakti] ihivriuhijauq qanurilingajuq iluani 24 nit ikaarnianut tunijautaaqtumik nalunaitkutarmik ihumaliurugillu qanuq nalunaqtumik hivuuranarnit uuminngaluuniit ilitturnarumi.

Utaqihimaitilluni ihivriurnikhanut unalu ihumaliugainit, havaktit humi havakhimajukhaq, uvani hivurnaittumik havakhuni ihivriuqtautilluni, kihimi [HAVAKTITTIJUQ] atiliuqhimajauq havaktit himmaukaffuinnaqtangit havaangit havakti ajuinnaqtumik ilittuqhimajaani.

Havakti akiliqtauniaqtuq akilirutaanit ikaarnigut havainnaqtumik havakti ihivriuqtauhimaitilluni uuminngaluuniit hulivluni havagvingmi himmautaanit.

8.4 Ihivriuhijut Havagvingmi Pimmarluktittinirnut

Humiliqaak uqaqtaaqhimaguvit havagvingmi pimmarluktittinirnut pivluni, taamna ihumaaluktuq tukhiutigilaqtangit itiqitirvikhamik piliriakhait iniqhiilugit. Tamainnut akhuuqhimajut taimaa ajurnaittumik itiqitirviqahutik uvannat ihumaaluktuq inuk.

Unalu [aturnaqtuq iluaniittuq avatikhaq] tunijaugumik titiqqanmik haffumani qanurilingajuq haffumani havagvingmi pimmarluktittinirnut, [aturnaqtuq iluaniittuq avatikhangit] malikhimaniaqtangit pivallianikhanut tukiqtauhimajauq iluani atuagarnut titiraqhimalgut ihivriuhimalgullu qanurilingahimajauq.

Taamna ihumaalukhimajauq inuk taimaahimalaaqtuq uvannat hivuanut pivallianikhanut katilvuhimajauq uqaqtauhimajauq qujaginnat. Kihiani, taimaarumagumik, piliriakhaq ihivriuqtauhimajauq taamna ihuinaarniq huli aulaimaittuq, haffuminngatut [HAVAKTITTIJUQ] munarijakhaat pidjarikhigiangani inuuttiarnaqtumik hivuuranaittumiglu havagvingmi.

Qujaginnat qimilruqhimajauq piliriakhaq maliinnaqtaat atuagaq angiqtauhimainnaqat hivunikhautikhanut naammagijaukpat, ilaliutijangit hamnaujut:

- aulahimaittuq;
- una pijunnautingit ilihimajakhaat hamna ihuinaarniq, uvannat nainaaqhimajauq, hamna ihuinaaqhimajauq hivitujumik kiugiangani/ihuigijakharniq;
- pijunnautilik tunihimagianganit ilittuqpiqaqtumik tautukhimajut ikajuriani qanilrukkut qimilruqhimajauq; unalu
- una pijunnautinga uvannat hakugikhinahuarlugu ilittuqhainiq.

[tukiliuqtauhimajauq ilagijaujurlu ablurvikhait haffumani ihivriuhimajangit, atauttimuqhimajut ukunannat *Aanniqtailinirnut Maligaq*, RSNWT (Nu) 1988, C s-1]

Ihivriuqtaaqhimagumik, ihumaliuqtauhajut qanuq hamna atuagaq ihuinaaqhimajauq, qanurlu pivalliajuqhajut kiuvikhaanit nanihilaqtut, ilagijaujut qanuq hivuuranarniq haffumani pimmarluktittinirnut unalu nalunaiqtaulaqtut ihumagijauq hivuuranarniq havagvingmi pimmarluktittinirnut.

Una kiuviniit haffumani qimilruqtauhimajut tuhagakhautauniaqtuq ihumaaluktunut inuk unalu ihuinaaqhimajuq ukunanngat [nainaarutaat tukiliutaat, ilagijaattaq hunaujuq nalunaitkutaq avvautauiaqtuq qanuq ahinut uqaqtakhaunngittut taimaa munarijauniaqtuq].

Hamna unipkaangit qaangiqaunngitpat, titiqqangit, malikhimajangit hamna atuagaq inikhaliuqhimaittut humiliqaak nanminiqutaangit titiqqangit.

Hamna unipkaangit qaangiqaugumi, hamna ahinut uqaqtakhaunngittut nainaaqhimajut haffumani hulingnianut pivallianikhanut inikhaliuqtauhajut uvani ihuinaaqhimajuq nanminiqutaanit titiqqangit.

Tamaat aahiit titiqqait malikhugit una atuagaq kiilqihmaniaqtuq uvani illiqpingmi unalu/uvaniluuniit qaritaujakkut iliuraivingmi naqitautiqatmik hapummijaujuq uvani [HAVAKTITTIJUQ].

9. Ihvriuhijut Qajagijaunirnut haffumani Havagvingmi Pimmarluktittiniq

[HAVAKTITTIJUQ] nalunaiqtauniaqtuq havaktit haffumani hivuuranarningat haffumani havagvingmi pimmarluktittinirnut, ilagijaattaq ilitquhiita unalu kigligutaanit hivuuranarningit ukunanngat:

[Tukiliutaanit pivallianikhanut nalunaiqtaugiami havaktit haffumani qajagijaunirnut haffumani pimmarluktittinirnut. Una ilagijaujukhaq pivallianikhanut avvautigivluniuk nalunaitkutaq havaktittinut nanminiqutainit haffumani qajagijaunirnut pimmarluktittinirnut inungnut ilitquhiqaqtumik pimmarluktittinirnut havaktit ilittuqhimalaaqtut havakhutik, kihimi uqarnariqtaugumik taimaa ilittuqtauhunngittut maligautigut]

HAVAGVINGMI NAJUGAIT: Hamna havakhimajaujut havagvingmi najugaat nalunaiqtauhimajut inikhautaujut humiliqaak pimmarluktittinirnut niriugijaulaaqtut, ilittuqtauvlutigluuniit:

[Luanunngarlugit havagvingmi najugaat ilitquhingillu unalu kigligutaa qajaginaunirnut ihvriunirnut titiqqait ilagijaujut una nalunaitkutaq]

HAVAKTIT HAVAAKHAT: Hamnaujut havaktit havaakhait nalunaiqtauhimajut hamna havagviit ajurnaittumik niriugijaulaaqtut ilittulaaqhutiglu pimmarluktittinirnut uuminngaluuniit pimmarluktittihimajaujut:

[Luanunngarlugit havaktit havaakhangit, unalu ilitquhiita unalu kigligutaanit qajagijaunig, uuminngaluuniit turaaqhimalugu hamna ihvriunrikhanut titiqqaitigut ilaliutauhimajut nalunaitkutarmi]

Hamna malikhimajangit uuktuutikhaint [uvaniittut inikhautikhanmi/maliktaugiaqaqtut] ahivaqtauluni uuminngaluuniit naiglijakhajut hamna qajagijaujuq pimmarluktittiniq:

[Tukiliutauhimajut hunaniklikiq hivuuranaittumik uuktuutikhangit hapumminahuarlugit havagvik pimmarluktittinirnut, ilagijaujuq aturahuarlugit nanminirijainit hapummijakhait ingilrutikhainit, aulattittinirnut ihuaqhiriiqhimajut, unalu havagluajuktunut munaqhaijut (timingnut munaqhaijut uuminngaluuniit tuluqtautihimajut avallirahuaqtakhaat ahivaqtittinahuaqhugillu hiaminnaqtumik aanniarutimik hivuuranarningit); uuminngaluuniit turaaqhimalugit ilitturnaqtut atuagait hilataaniitullu hivuuranarnirnut ihvriurningit titiqqangit]

10. Humiliqaak hamna Atuagaq Nalvaaqtaulaaqqa

Aadjiliugainit haffumani atuagaq angmaumajuq uvani [qaritaujakkuurvingat katilviujuq aturnaqqat] taimaa nivinngaqtauniaqtuq naunaiqhiiangani [naunaiqhiilugit najugaanit/nirinnaqhigaangat igluangit nalunaitkutaq, taimaittumik]

Apiquutaujut haffumani atuagaq unalu pivallianingit aulapkailaaqtuq uvunga [aturnaqtuq iluaniittuq avatikhaq].

11. Numiktauhimajut haffumani Atuagaq

Una atuagaq qimilruqtauhunngujut ilagijauniaqtuq (pijumajaukpat) uvannat pingahunit ukiunganit aippaagunnguraangat, aallannguqtaugumik taimaa ihuiluutaulaaqtuq inuuhirnut uuminngaluuniit qajagijaunirnut havaktinut.

